4.10.2022

Eduskunnan talousvaliokunnalle

HE 101/2022 vp
Hallituksen esitys kotitalouksien velkaantumista rajoittavaksi lainsäädännöksi

OP Ryhmä kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi hallituksen esityksestä kotitalouksien velkaantumista rajoittavaksi lainsäädännöksi ja yhtyy Finanssiala ry:n asiassa esittämiin näkemyksiin.

Esityksen ja sen vaikutusten kokonaisarviointia vaikeuttaa jossain määri esityksen tavoitteiden kahtiajakoisuus. Yhtäältä sillä pyritään rajoittamaan yksittäisten kotitalouksien ylivelkaantumista mutta toisaalta halutaan ehkäistä makrovakauden kannalta haitallisia luottokuplia. Ensiksi mainitun tavoitteen kannalta OP Ryhmä pitää FA:n tavoin tärkeänä, että rajoitetaan nykyisin sääntelemättömien luotonantajien luotonantoa. Sitä vastoin emme näe riittäviä perusteita säännellä tästä näkökulmasta pankkien luotonantoa. Pankit arvioivat luottoja myöntäessään jo nykyisin tarkoin asiakkaan maksukyvyn ja aiemmin tänä vuonna annettu laki positiivisesta luottotietorekisteristä tulee parantamaan entisestään pankkien mahdollisuuksia arvioida asiakkaan maksukykyä. Osoituksena pankkien kyvystä arvioida asiakkaiden maksukyvyttömyyttä on mm. se. että pankkien lopulliset henkilöasiakkaiden luottotappiot ovat vuosikymmenestä toiseen pysyneet hyvin alhaisina (esim. tällä hetkellä OP Ryhmässä alle 0,1 prosenttia henkilöasiakkaiden luottokannasta).

Ylivelkaantumisen näkökulmasta emme sen vuoksi pidä perusteltuna asiakaskohtaisen maksukyvyttömyystodennäköisyyden arviointia koskevaa, luottolaitoslain 15 lukuun ehdotettua uutta 11 b §:ää ja yhdymme tältäkin osin FA:n kantaan ja sen perusteluihin. Etenkin mainitun pykäläehdotuksen 3 ja 4 momentti aiheuttaisivat päällekkäistä valvontaa luottolaitosten riskienhallinnan kanssa varsinkin suurimmissa pankeissa, joissa EKP valvoo yksityiskohtaisesti luottoriskien hallintaa. Tämän vuoksi ehdotetusta pykälästä seuraisi säännöksellä tavoiteltaviin hyötyihin verrattuna suhteetonta hallinnollista taakkaa sekä viranomaisille että pankeille, joilla on jo vakiintuneet ja toimivat menetelmät asiakaskohtaisten luottoriskien hallitsemiseksi,

OP Ryhmä esittää näistä syistä, että ehdotettua luottolaitoslain 11 b §:ää vastaava säännös sisällytetään ainoastaan ehdotettuun lakiin eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä tai vähinään luottolaitoksiin jätetään soveltamatta ehdotetun pykälän 3 ja 4 momenttia, kuten FA lausunnossaan ehdottaa.

Makrovakauden näkökulmasta OP Ryhmä pitää perusteltuna, että asuntoyhtiöiden lainaosuuksia rajoitetaan ehdotetulla tavalla. Muita rajoituksia on vaikea perustella mm. sen takia, että asuntomarkkinat poikkeavat toisistaan alueellisesti hyvin paljon eikä esimerkiksi työvoiman liikkuvuuden turvaamisen näkökulmasta tule vaikeuttaa uuden asunnon hankkimista. Erityisen tervetulleena OP Ryhmä pitää nykyisen hallituksen linjausta siitä, että lainsäädäntöön ei tule sisällyttää aiemmin kaavailtua sitovaa tulosidonnaista lainakattoa mm., koska se vaikuttaisi kielteisesti asuntotuotantoon ja -markkinoihin ja rajoittaisi työvoimaan liikkuvuutta.